

PATIËNTEN INFORMATIE

Logopedie bij slikproblemen

Dysfagie Aerofagie

**MAASSTAD
ZIEKENHUIS**

een santeon ziekenhuis

Door middel van deze informatiefolder wil het Maasstad ziekenhuis u informeren over logopedie bij slikproblemen. Wij adviseren u deze informatie zorgvuldig te lezen.

Wat is logopedie?

Logopedie houdt zich bezig met gehoor, eten, drinken, stem, taal, spraak en andere communicatieproblematiek. Problemen met eten en drinken kunnen veroorzaakt worden door bijvoorbeeld slikproblemen. Er zijn verschillende soorten slikproblemen, welke alleenstaand of gelijktijdig kunnen voorkomen:

- Veelvuldig verslikken als gevolg van een neurologische aandoening of verminderde spierkracht in het mond-/ keelgebied (dysfagie).
- Lucht opboeren als gevolg van een verkeerde adem-slik coördinatie of spierspanning (aerofagie en supragastisch boeren).

Dysfagie (slikstoornis)

Slikken is een ingewikkeld proces. Er zijn vele spieren bij betrokken. De mond moet voldoende geopend en gesloten kunnen worden en het gevoel in en rond de mond moet normaal zijn. Bij neurologische stoornissen kunnen diverse problemen ontstaan in het slikproces. Er wordt dan gesproken over een dysfagie. Zo kan speekselverlies voorkomen doordat de spieren aan de aangedane kant niet sterk genoeg meer zijn. Een vertraagde of afwezige slikreactie, waardoor het voedsel niet goed de slokdarm in gaat. Vaker verslikken doordat er vocht of voeding in de luchtpijp komt. Als iemand zich regelmatig en ernstig verslikt en niet altijd voldoende kracht heeft om te hoesten, kan een longontsteking ontstaan.

Wat doet de logopedist bij dysfagie?

De logopedist kan met een uitgebreid slikonderzoek de oorzaak van de slikstoornis opsporen. Ook kan de logopedist vaststellen in welke fase van het slikproces de stoornis zit. Door te oefenen kan het slikken verbeterd worden. Daarnaast geeft de logopedist ook advies over

bijvoorbeeld de samenstelling van het voedsel en de manier waarop het aangeboden wordt. Soms is het nodig dat (tijdelijk) het eten en/of drinken in een aangepaste vorm gegeven wordt. Ook kan het nodig zijn dat het eten via een sonde gegeven wordt. Een sonde is een plastic slangetje dat via de neus naar de maag of de darm gaat.

Om de slikproblemen goed in beeld te krijgen, kan de logopedist gebruik maken van een Flexibele Endoscopische Evaluatie van het Slikken (FEES). Bij een FEES wordt een klein slangetje door de neus naar binnen gebracht. Hierbij wordt voor, tijdens en na het slikken de mondholte, de keel, de stembanden en het strottenhoofd van bovenaf bekeken. Tijdens het onderzoek observeert de logopedist de slikactie. Met de bevindingen uit het onderzoek kan de logopedist adviezen opstellen en/of de behandeling opstarten/voortzetten.

Adviezen voor de personen in de omgeving van een persoon met dysfagie

Onderstaande adviezen kunnen u en uw omgeving helpen om het eten en drinken veiliger te laten verlopen:

- Bij slikproblemen, wordt er een advies gegeven over hoe vaak en wat er gegeten mag worden. Overleg altijd eerst met de behandelaar (in het ziekenhuis de verpleging of logopedist, in de thuissituatie de huisarts of logopedist van de patiënt) wat er gegeten of gedronken mag worden. Ook is het soms niet toegestaan om zonder hulp te eten of drinken.
- Als voeding door de mond nog niet veilig is, is mondverzorging belangrijk. Dit helpt ook om de slikmotoriek te verbeteren.
- De persoon met dysfagie moet altijd goed rechtop in bed of stoel zitten om de kans op verslikken te verkleinen.
- Als er specifieke aandachtspunten zijn voor houding, wijze van voeden en de samenstelling van het eten of drinken, staat dat in het ziekenhuisdossier beschreven. In de thuissituatie kunt u zich wenden tot de logopedist.

Aerofagie en supragastrisch boeren

Aerofagie betekent letterlijk 'lucht slikken'. Hierbij wordt lucht mee geslikt met eten of drinken en komt daarbij in de maag terecht. Deze lucht in de maag kan vervolgens opgeboerd worden.

Mogelijke oorzaken van aerofagie zijn:

- Koolzuurgashoudende dranken;
- Te snel eten;
- Veel drinken bij de maaltijden;
- Kauwgom kauwen;
- Roken;
- Het regelmatig wegslikken van maagzuur;
- Verkeerde adem/slikcoördinatie.

Supragastrisch boeren ontstaat wanneer lucht in de slokdarm wordt geperst of gezogen doordat de slokdarmspieren worden ontspannen, terwijl gelijktijdig wordt ingeademd tegen een gesloten luchtpijp. Dit komt vervolgens niet verder dan de slokdarm en wordt vrijwel meteen uitgeboerd.

Mogelijke oorzaken van supragastrisch boeren zijn:

- Kaak klemmen (o.a. bij een slecht zittende gebitsprothese);
- Een onaangenaam gevoel in de borststreek;
- Het gevoel van een brok in de keel (globusgevoel);
- Hyperventilatie;
- Spanningen in het lichaam;
- Stress;
- Verkeerde gewoontes.

Wat doet de logopedist bij aerofagie en supragastisch boeren?

De logopedist verricht onderzoek gericht naar aanleiding van uw verhaal en ervaren problemen en stelt een logopedische diagnose. In overleg met u wordt een behandelplan opgesteld. Hierin wordt ook aandacht

besteed aan de invloed van uw problemen op uw dagelijkse activiteiten en participatie. Door middel van voorlichting, adviezen en oefeningen probeert de logopedist om uw problemen te verminderen. Denk hierbij aan het wegnemen van mogelijke oorzaken van aerofagie, aanleren van een juiste adem/slik-coördinatie, bewustwording van de spieren in het hoofdhalsgebied, ontspanning hiervan en ademhaling.

Verwijzing naar een logopedist

U heeft een verwijzing nodig van een specialist (bijvoorbeeld neuroloog of revalidatiearts) of de huisarts. Afhankelijk van uw ziektekostenverzekering kunt u ook zonder verwijzing een afspraak maken.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, stelt u ze gerust aan uw behandelend arts, huisarts of logopedist.

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

The information in this brochure is important for you. If you have any difficulties understanding Dutch, please read this brochure together with somebody who can translate or explain the information to you.

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilde zorlanıyorsanız, bu broşürü size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

المعلومات المتواجدة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كنتم تواجهون صعوبة في اللغة الهولندية،
إحرصوا حينئذ على أن تقرأوا هذا المنشور بحضور شخص ما، الذي يترجم لك المعلومات الواردة فيه
أو بشرحها لكم.

Maasstad Ziekenhuis
Maasstadweg 21
3079 DZ Rotterdam

T: (010) 291 19 11

I: www.maasstadziekenhuis.nl / www.maasnik.nl (kinderwebsite)

I: www.maasstadziekenhuis.nl/mijn (patiëntenportaal)

